

Fritt fram för psykisk ”behandling”

Att obehöriga utan kompetens behandlar och ställer diagnos vid psykisk ohälsa kan få svåra konsekvenser. Men i dag får vem som helst erbjuda sådana ”behandlingar”, skriver Lars Ahlin, Sveriges Psykologförbund, och Lise-Lotte Risö Bergerlind, Svenska Psykiatriska Föreningen.

2 januari 2013 kl 01:26 , uppdaterad: 9 januari 2013 kl 13:46 **BRÄNNPUNKT | PSYKISK OHÄLSA**

Allmänhetens skydd mot oetisk och ofta skadlig användning av psykologisk och psykiatrisk kunskap är mycket bristfällig.

Lars Ahlin och Lise-Lotte Risö Bergerlind

Olika skönhetsingrepp som bröstförstoringar, bukplastikkirurgi efter förlossningar och fettsugningar blir allt populärare. Som enda land i Europa saknar Sverige regler och kompetenskrav för detta och därför ses nu behovet av reglering över på uppdrag av Socialstyrelsen. Exempelvis krävs det ju för att göra injektioner på rätt sätt att man har en kunskap om anatomi, fysiologi, infektionsrisker, hygienrutiner etc.

Nu skärps också EU-reglerna för att rensa bort charlatanerna inom ett annat oreglerat område – hälsokost- och livsmedelsbranschen. Det blir förbjudet att påstå att produkter är bra för hälsan om det saknas vetenskapligt stöd för detta.

Syftena med dessa regleringar är givetvis att minska riskerna för konsumenter och klienter att få ineffektiva och skadliga ingrepp och produkter. Denna typ av regleringar är till för att skydda och ge trygghet för människor att göra fria, medvetna och informerade val.

Det är därför ytterst märkligt att motsvarande område som rör psykisk hälsa är helt utom kontroll och tillsyn. I en närmast explosionsartad takt ser vi allsköns erbjudanden om hjälp från så kallade diplomerade samtalsterapeuter, KBT-terapeuter, livscoacher, kristallterapeuter och en rad titlar som för den stora allmänheten naturligtvis förväxlas med seriösa aktörer. I dag saknar medborgare och klienter tydlig upplysning om vad som döljer sig bakom dessa titlar.

Skyddet är obefintligt om man råkar illa ut. Tre exempel:

1 Jenny gick till en så kallad KBT-terapeut som saknade legitimation. Han utförde en exponeringsmetod som rätt använd ger goda resultat. Men den utfördes här felaktigt och Jenny blev traumatiserad, ett rent övergrepp.

2. Anders betalade omkring hundratusen kronor för att gå i alternativ terapi och blev utsatt för en kränkande behandling. Konsekvensen blev att Anders sedan sa nej till legitimerad terapeut och inte fick adekvat hjälp.

3. Sofia gick till en alternativ behandlare som tog bra betalt och bröt mot flera etiska koder. På vårdcentralen konstaterade man senare att "behandlingen" medfört sömnsvårigheter och problem för Sofia att klara av sitt arbete.

För några år sedan gjort SVT:s Uppdrag granskning ett avslöjade reportage med hjälp av dold kamera. Reportaget visade förutom det uppenbara kvacksalveriet och hur klienter för illa också problemet med att rättsväsendet inte förmår hantera denna typ av brott efter polisanmälan. Och när radions Dagens Eko närmast pinsamt avslöjade ett antal kvacksalvare genom att reportrar ringde upp och frågade efter hjälp för svår depression och suicidtankar tackade samtliga utan tvekan ja om att erbjuda psykisk hjälp. Men när reportern återkom som reporter avböjde samtliga motsvarande hjälp.

Vem som helst får i dag behandla och ställa diagnos vid psykisk sjukdom. Allmänhetens skydd mot oetisk och ofta skadlig användning av psykologisk och psykiatrisk kunskap är mycket bristfällig. Patienter som utsätts för alternativa behandlingar riskerar att inte få den hjälp de behöver och till och med skadas. I vissa fall kan följden bli att patienten tar livet av sig, i andra fall kan resultatet vara ett livslångt lidande för den drabbade och de anhöriga. Detta då man på grund av sin psykiska ohälsa inte kan leva i relationer eller arbeta.

Utöver lidandet är samhällets kostnader för dessa människor mycket hög. Att obehöriga personer utan kompetens behandlar och ställer diagnos vid psykisk ohälsa kan få svåra konsekvenser. I dag finns ingen instans dit vi kan framföra klagomål. Mörkertalet för felbehandlingar när det gäller psykiska hälsotillstånd kan därför vara oerhört stort.

Skönhetsingrepp regleras nu. Självklart måste den sannolikt mångdubbelt större marknaden för psykologiska tjänster och "behandling" av psykisk ohälsa och sjukdom få sin reglering snarast. Det finns inget försvar för att riskera ännu fler offer för kvacksalveriet.

LARS AHLIN

ordförande Sveriges Psykologförbund

LISE-LOTTE RISÖ BERGERLIND

ordförande Svenska Psykiatriska Föreningen